

DR.SC.-10 IZVJEŠTAJ O OCJENJIVANJU DOKTORSKOG RADA ¹		
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE:		
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Sabina Đipalo, mag.iur.	
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet	
Naziv studija:	Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij - smjer Međunarodno javno i međunarodno privatno pravo	
Matični broj doktoranda/doktorandice:	5/2009	
Naslov doktorskog rada:	<i>Jezik pisanja rada</i>	Hrvatski jezik
	<i>Hrvatski:</i>	Pravo na zdravlje u suvremenom međunarodnom pravu
	<i>Engleski:</i>	The right to health in contemporary international law
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):	Društvene znanosti / Pravo / Međunarodno pravo	
MENTOR(I)		
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:
Prvi mentor:	Prof.dr.sc. Davorin Lapaš	Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Hrvatska
Drugi mentor:		
Izabrano povjerenstvo za ocjenu doktorskog rada	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:
	Prof.dr.sc. Maja Seršić	Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Hrvatska
	Prof. dr. sc. Davorin Lapaš	Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Hrvatska
	Prof.dr.sc. Vesna Crnić-Grotić	Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet, Hrvatska
	4.	
	5.	
OCJENA DOKTORSKOG RADA (ocjena mora sadržavati izvorni znanstveni doprinos i novo otkriće)		

¹ Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-10 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Vijeće Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu imenovalo je odlukom donesenom na sjednici 29. ožujka 2023. godine (Klasa: 640-01/23-22/5, Urbroj: 251-55-23-22), točka 23. stručno Povjerenstvo za ocjenu doktorske disertacije Sabine Đipalo, mag.iur. pod naslovom „Pravo na zdravlje u suvremenom međunarodnom pravu”, u sastavu: prof.dr.sc. Maja Seršić (predsjednica Povjerenstva), prof.dr.sc. Davorin Lapaš (mentor), prof.dr.sc. Vesna Crnić-Grotić (član Povjerenstva).

Povjerenstvo je na temelju jednoglasno donesene odluke usvojilo sljedeće

IZVJEŠĆE

Opći podaci o doktorskoj disertaciji:

Sabina Đipalo izradila je i predala doktorski rad pod naslovom „Pravo na zdravlje u suvremenom međunarodnom pravu” u skladu s odobrenjem Vijeća Pravnog fakulteta i Senata Sveučilišta u Zagrebu.

Doktorska disertacija Sabine Đipalo sadrži ukupno 532 stranice (Times New Roman, veličina 12, prored 1,5), od čega 415 stranica teksta, te 117 stranica Priloga u kojem donosi prikaz odredbi o pravu na zdravlje analizirajući ustave država članica Ujedinjenih naroda te popis korištenih izvora (str. 493-531) što uključuje knjige, članke, dokumente, međunarodnu i nacionalnu sudsku praksu, kao i relevantne mrežne izvore. Disertacija sadrži 1845 bilježaka ispod crte.

Disertacija je strukturirana u pet cjelina: I. Uvod (str. 1-4), II. Ljudska prava (str. 4-87), III. Ekonomska i socijalna ljudska prava (str. 159), IV. Pravo na zdravlje (str. 160-404), te V. Zaključak (str. 405-415).

Određenje teme doktorske disertacije:

Hipoteza doktorske disertacije Sabine Đipalo bila je prikazati ljudsko pravo na zdravlje kao pravo koje je, posebice od usvajanja Ustava Svjetske zdravstvene organizacije do danas, imalo stalno, neprekinuto i sigurno razvojem do ljudskog prava koje je nastojanjima različitih aktera u različitim stadijima razvoja došlo do stvarnog, a ne samo deklariranog prava. Pravo na zdravlje ušlo je u međunarodno pravo u ugovornom obliku, i kao takvo steklo je široku prihvaćenost među državama. Kako doktorandica ističe, jedan od ciljeva istraživanja bio je i utvrditi je li ljudsko pravo na zdravlje vremenom steklo i običajnopравни karakter te time postalo dio općeg međunarodnog prava primjenjivog i na subjekte koji nisu obvezani odgovarajućim međunarodnim ugovorima. Osim detaljnog pregleda razvoja i utvrđenja izvora međunarodnog prava u kojima ga nalazimo, rad se bavi i filozofsko-teorijskim aspektom prava na zdravlje, njegovim opravdanjem i objašnjenjem. Konačno, autorica u radu posebnu pažnju posvećuje provedbi i učinkovitosti zaštite prava na zdravlje u međunarodnom pravu, te identificiranju najozbiljnijih prepreka njegovom potpunom ostvarenju.

Sadržaj i rezultati istraživanja:

U prvome od spomenutih triju središnjih poglavlja, rad polazi od povijesnog razvoja i pravno-filozofske konstrukcije ljudskih prava razmatrajući odnos pravnog i moralnog normativnog sustava kao temelja ljudskoga prava na zdravlje. Pritom, autorica analizira razvoj (ili začetke) spomenutoga prava od antike, srednjega i novog vijeka, sve do suvremenih međunarodnopravnih pisaca (npr. Sohn, Lauterpacht, Watson, Kelsen, Tomuschat i dr.).

Potom, autorica analizira pravnu prirodu prava na zdravlje, kao i njegove karakteristike kao ljudskog prava, posebice u radovima Cranstona, Koskenniemia, Feldmana, Wolffa, D'Amata i drugih uglednih međunarodnopravnih pisaca. Uz to, autorica analizira i rad Komisije za međunarodno pravo, a posebice neke od najvažnijih izvora u međunarodnopravnoj zaštiti ljudskih prava, među kojima posebice Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima koji će biti okosnica sljedećega od središnjih poglavlja rada – „Ekonomska i socijalna prava“.

U tome poglavlju autorica vrlo kritički pristupa podjeli ljudskih prava na tzv. „generacije“, ukazujući na njihovu međuzavisnost, kao i na opasnost takve podjele (a onda posljedično i „hijerarhizacije“) za njihovu

učinkovitost u cjelini. Pritom, autorica tvrdi kako su „sva ljudska prava univerzalna, nedjeljiva i međuovisna te međusobno povezana“, kojoj tvrdnji je uostalom i posvetila poglavlje 3.1.3. svoje disertacije. U tom kontekstu, autorica vrlo iscrpno, ali i kritički analizira rad Karla Vašaka, kao iznimno utjecajnog među suvremenijim teoretičarima na području međunarodnopravne zaštite ljudskih prava (posebice u smislu koncepta tzv. „treće generacije“ ljudskih prava.

Doktorska disertacija Sabine Đipalo metodološki izvrsno slijedi deduktivni pristup obradi teme te nakon općenitog prikaza pojma ljudskih prava, te njegovog specijalnijeg aspekta u obliku ekonomskih i socijalnih prava, središnje, najvažnije i ujedno i najposebnije poglavlje posvećuje „pravu na zdravlje“. U tom poglavlju autorica kreće od analize koncepta „prava na zdravlje“ u kontekstu međunarodnih odnosa, definicije zdravlja u međunarodnom pravu sadržane već u Ustavu Svjetske zdravstvene organizacije, a onda i analize djelovanja te organizacije kroz više od sedam desetljeća njezina postojanja. Svjetska zdravstvena organizacija koristi se pritom, kako to autorica navodi, predodžbom šest „građevnih blokova“ koji, predstavljajući određene ciljeve i svojstva, sačinjavaju zdravstveni sustav:

„Dobre zdravstvene usluge, kao one kojima se isporučuju učinkovite, sigurne, kvalitetne osobne i neosobne zdravstvene intervencije svima koji ih trebaju, kada i gdje ih trebaju, uz minimalno rasipanje resursa; učinkovita zdravstvena radna snaga, kao ona koja radi na sposoban, pravedan i učinkovit način radi postizanja najboljih ostvarivih zdravstvenih ishoda u danim uvjetima i s raspoloživim sredstvima; funkcionalan sustav zdravstvenih informacija, kao onaj koji osigurava stvaranje, analizu, raspodjelu i upotrebu pouzdanih informacija o zdravstvenim odrednicama, radu zdravstvenog sustava i zdravstvenom statusu; pravičan pristup osnovnim medicinskim proizvodima, cjepivima i tehnologijama kojima je zajamčena kvaliteta, sigurnost, učinkovitost, znanstvena ispravnost i odgovarajući omjer troška i učinka; dobar sustav financiranja zdravstva, kao onaj u kojem je osigurano korištenje potrebnih usluga uz zaštitu od osiromašenja ili financijske propasti zbog njihova plaćanja; te upravljanje, kojim se osigurava pravilna kombinacija strateške politike s učinkovitim nadzorom, pravilnim suradnjama, odgovarajućim propisima, i uređenom odgovornošću.“

U tom dijelu disertacije, autorica također analizira odnos prava na zdravlje s drugim ljudskim pravima, poput ljudskog dostojanstva, pa toga prava i kao svojevrsne pravne derivacije prava na život zajamčenog temeljnim međunarodnopravnim dokumentima, ali i međunarodnom sudskom praksom (posebice u poglavlju 4.7.). Uz to, rad donosi i prikaz „međunarodnih obveza iz prava na zdravlje, kako onih država, međunarodnih organizacija, ali i „ostalih aktera“ u međunarodnim odnosima u području prava na zdravlje.

Nadalje, autorica navodi „osnovne (socijalne) odrednice zdravlja“ poput hrane, vode i „stanja okoliša“. U nastavku poglavlja, doktorandica sistematizira „obveze iz prava na zdravlje“ poput poduzimanja potrebnih mjera uz jamstvo nediskriminacije, korištenja krajnje raspoloživih resursa i dr. te pritom razlikuje „tri razine obveza“: obvezu poštivanja, obvezu zaštite te obvezu ispunjenja sadržaja prava na zdravlje.

Ciljevi i hipoteze doktorske disertacije:

Cilj istraživanja bio je sustavno proučiti pojam, ulogu i značenje prava na zdravlje kako kroz njegov povijesni razvoj, pravno-teorijske i filozofske koncepte, sve do suvremenog međunarodnog prava. Osnovnu hipotezu svoje doktorske disertacije doktorandica je postavila u smislu tumačenja prava na zdravlje kao kolektivnog i neotuđivog ljudskog prava što je dokazala iscrpnom analizom koja je vidljiva u tekstu ovoga izvješća, a što je posebno izraženo u analizi tekstova ustava 193 države članice Ujedinjenih naroda, kao i niza međunarodnih organizacija, međunarodnih ugovornih nadzornih mehanizama, međunarodnih sudskih organa, kao i u njihovoj sistematizaciji.

Izvorni znanstveni doprinos:

Izvorni znanstveni doprinos ove doktorske disertacije očituje se u cjelovitoj znanstvenoj analizi prava na zdravlje u suvremenom međunarodnopravnom sustavu zaštite ljudskih prava. Rad je potvrdio svoju hipotezu, a njegova izvornost vidljiva je ne samo iz činjenice da je u hrvatskoj međunarodnopravnoj literaturi, kao i u onoj međunarodnoj rijetkost naći monografije posvećene ovoj temi, već i iz gotovo jedinstvenog pristupa ljudskom pravu na zdravlje utemeljenom na običajnom međunarodnom pravu, pa čak i općim načelima prava kao izvorima međunarodnog prava (poglavlja 4.8. i 4.9.), te konačno i na razumijevanju spomenutoga prava kao „grane međunarodnog prava“ (poglavlje 4.11). Uz sve to, o aktualnosti teme doktorske disertacije Sabine Đipalo u vrijeme suvremenih pandemija bilo bi suvišno govoriti, a konačno, treba istaknuti i dodatnu

vrijednost bavljenja doktorandice ovom temom budući da je upravo naš sunarodnjak Dr. Andrija Štampar bio ne samo jedan od osnivača Svjetske zdravstvene organizacije i prvi predsjedatelj njezine Svjetske zdravstvene skupštine, već i jedan od osnivača discipline socijalne medicine u svijetu, kao i, nažalost u mnogim državama, pa i u nekima od najrazvijenijih, još gotovo „utopijskog“ koncepta solidarnosti u zdravstvu.

Mišljenje i prijedlog:

Na temelju svega rečenog, Povjerenstvo je mišljenja da je doktorska disertacija Sabine Đipalo „Pravo na zdravlje u suvremenom međunarodnom pravu“ izvorni znanstveni rad koji omogućuje doktorandici stjecanje akademskog stupnja doktora znanosti.

Na temelju izloženog, Povjerenstvo predlaže Vijeću Pravnog fakulteta u Zagrebu da prihvati doktorsku disertaciju Sabine Đipalo kao uspješno izradenu, imenuje Povjerenstvo za obranu doktorske disertacije te da nakon dobivenog izvješća o uspješnoj obrani disertacije predloži Sveučilištu u Zagrebu da Sabini Đipalo dodijeli akademski stupanj doktorice znanosti iz područja društvenih znanosti, polje pravo, grana međunarodno pravo.

	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
Izabrano povjerenstvo za ocjenu doktorskog rada	1. (predsjednica Povjerenstva) Prof. dr. sc. Maja Seršić	
	2. Prof.dr.sc. Davorin Lapaš	
	3. Prof.dr.sc. Vesna Crnić-Grotić	
	4.	
	5.	

Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo:

Sjednica Vijeća Pravnog fakulteta u Zagrebu održana 29. ožujka 2023. točka dnevnog reda 23.

Napomena (po potrebi):

U Zagrebu, 17. svibnja 2023.

